

Dåbskonference

Dåbskommissionen

Fredericia d. 7. marts 2026

Foto: Mads Holm

Dåb i folkekirken
- om
dåbskommissionen
og dens
midtvejsrapport

Dåben i folkekirken

Ca. 40.000 dåb
om året

Et af de mest
anvendte ritual
i Danmark

Slidstyrke

Nærværende

Forkynder af
evangeliet

Det nuværende ritual 1912/1992

- Udarbejdet af professor og biskop Peder Madsen (1843-1911)
- Sammen med store dele af den nuværende ritualbog.
- Et meget nyskabende ritual, der bryder med tidligere dåbsritualer.
- Båret af bibelske tekster og bekendelsen.

Rapporten ”Dåb og
nadver
– om sakramenterne i
den danske
folkekirke” (2016-19)

Dåbskommissionen

- Nedsat maj 2023 på baggrund af omfattende arbejde i den biskoppelige arbejdsgruppe "Dåb & Nadver"; 2016-29
- 18 medlemmer – teologer, psykologer, lærere, kirkemusikere, lægfolk.
- Fremlagde d. 2.april 2025 sin midtvejsrapport.

Kommissoriets ramme

”Dåben er, ligesom nadveren, et sakramente og en drøftelse af dåbens teologi og ritual er således også en drøftelse af folkekirkens bekendelsesgrundlag og rammerne for dets fortolkning. Dåben har desuden folkeligt set både traditionsbærende, kulturel og social betydning”.

Dåbskommissionen er således foranlediget af tilsynet.

Indledning

Dåben er et sakramente og en frelseshandling. Derfor er det afgørende, at den til enhver tid og på ethvert sted kan genkendes som en kristen dåb.

Dåbskommissionen fremlægger tre liturgiske modeller med forskellige variationsmuligheder, som nu sendes i høring. Høringssvarene vil indgå i kommissionens videre arbejde frem mod den endelige anbefaling. Kommissionen ønsker ét samlet ritual for hele folkekirken.

Kommissionen fastholder det nuværende dåbsrituals struktur med undladelse af det indledende spørgsmål om hjemmedåb, men med muligheder for alternative og supplerende bønner og læsninger og med mulighed for forkortet tilspørgsel.

Der eksisterer allerede variationer inden for folkekirkens dåbspraksis. Kommissionen er enige om at fastholde enhedsforståelsen: at alle døbes ind i den samme kirke med den samme dåb. Derfor skal mulige variationer erfares som udtryk for det samme ritual.

Dåbsritualet har en tydelig kerne. Kommissionen ser denne kerne i dåben i den treenige Guds navn, dåbsbegræftelsen og fadervor.

Det er kommissionens ønske, at de tre modeller vurderes ud fra kommissoriets formulering om, at et dåbsritual skal medvirke til at fastholde, "at vi er én kirke, og på tværs af landet og menighederne fælles om dåbens sakramente", således at et samlet forløb af dåbsritualet kan "fastlægges og autoriseres".

Opgaverne i følge kommissoriet

- Behov for supplerende eller alternative bibelske tekstlæsninger ud over de to nugældende?
- Behov for supplerende eller alternative kollekter på den nuværende takkebøns og dåbskollekts plads?
- Behov for mindre sproglige justeringer af den nuværende dåbsbøn og dåbskollekt samt af dåbsritualet generelt?
- Forslag til formulering af kort tilspørgsel.
- Alternativ formulering af det indledende spørgsmål samt vurdering af, hvorvidt spørgsmålet bør fastholdes eller udelades.
- Voksendåbsritual?
- Vægtningen af de tre trosartikler i det nuværende dåbsritual og dåbens betydning teologisk og som sakramente i spændet mellem tradition/bekendelse og samtid/samfund
- Evt. konkrete forslag til ændringer i det nuværende ritual, herunder forslag til nyt ritual/ritualer.
- Vejledning vedr. dåb uden for højmessens.
- Vejledning vedr. anvendelse af inddragende symboler og tiltag ved dåb i højmessens samt ved særlige dåbsgudstjenester.
- Vejledning faddertiltale.

Behov for supplerende
eller alternative
bibelske
tekstlæsninger ud
over de to
nugældende?

Matt.28,18-20 (Dåbsbefalingen)

Mark. 10, 13-16

Ritualmodel 1:

Mark. 10,13-16

Matt. 28,18-20

Ritualmodel II:

Mark. 1,9-11 (Jesu dåb)

Rom. 6,3-4 (Dåben som overgang til nyt liv)

1.Kor. 12,13 (Dåben som indgang til
fællesskab med Kristus)

Ritualmodel III:

De ovennævnte samt

2.Kor.5,17 (Dåben som ny skabelse)

Hvorfor bytte læsningerne om?

Nuværende overgangsformulering:

”Så vil vi nu hjælpe dette barn(disse børn) til hans velsignelse ved at døbe det (dem) i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn”

Midtvejsrapport:

”Så vil vi nu døbe dig/jer i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn”

2. Behov for suppl. eller alt. kollekter på den nuværende takkebøns og dåbskollekts plads

Kommissionen fremlægger fem mulige forslag til alternative kollekter ved siden af den nuværende indledende kollekt/takkebøn af P. Madsen fra 1912 og to alternativer ved siden af den nuværende afsluttende kollekt.

Kommissionen har i arbejdet med den indledende takkebøn og den afsluttende kollekt lagt vægt på, at kollekterne forholder sig tydeligt til de tre trosartikler, og forsøger at tage højde for de perspektiver, som nogle finder ubetonet i det nuværende ritual, fx skabelse og sendelse. Samtidig er der lagt vægt på, at bønnerne, har en sproglig rytme og prægnans, der gør dem velegnede som liturgiske tekster. Desuden har kommissionen bestræbt sig på, at de foreslåede kollekter kan bruges til dåb af børn, unge og voksne, og uafhængigt af, om man måtte vælge en anden tekstlæsning end Mark 10, 13-16.

Det betyder, at kollekterne ikke nødvendigvis har samme sprogtone og stilleje, og at de fremhæver dåbens sammenhæng med de tre trosartikler på forskellig måde.

2. Behov for suppl. eller alt. kollekter på den nuværende takkebøns og dåbskollekts plads

Gennemgående I-III Kun I & II Variation II-III Særegent I, II & III	Model I En let revision af 1992-ritualet med alternative kollektforslag	Model II Moderat revision af 1992-ritualet med alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekster	Model III Nyformuleringer af 1992-ritualet med alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekster
Lovprisning			
Takkebøn	Kollekt A (1912)	Kollekt A (1912)	
	Kollekt B	Kollekt B	Kollekt B
	Kollekt C	Kollekt E	Kollekt E
		Kollekt D	Kollekt F
(Afsluttende dåbskollekt)	Afs. kollekt A	Afs. kollekt A	
	Afs. kollekt B	Afs. kollekt B	Afs. kollekt B
		Afs. kollekt C	Afs. kollekt C

3. Behov for mindre sproglige justeringer af den nuværende dåbsbøn og dåbskollekt samt af dåbsritualet generelt?

Eksempler

Her og hisset – nu og i evighed

Modtag det hellige korsets tegn – Modtag korsets tegn

Vil du døbes på denne tro - Vil du døbes?

4. Forslag til formulering af kort tilspørgsel

Kommissionen anbefaler, at lang tilspørgsel foretrækkes på baggrund af den betydning, den spørgende tilsigelse af trosbekendelsen som udtryk for dåbspagten til hver døbt har i dansk liturgisk tradition og teologi.

Kommissionen anerkender samtidigt begrundelserne for anvendelse af kort tilspørgsel, der allerede er i brug i folkekirken, og henstiller til, at lang og kort tilspørgsel sidestilles som muligheder. Kommissionen foreslår muligheden for at anvende fælles trosbekendelse (efter stedets skik) efter konfirmationsritualet (Model I og II) og fælles trosbekendelse (efter stedets skik) med kort tilspørgsel uden forsagelse (Model III). For at markere, at enhver dåb i den treenige Guds navn, er en fulgyldig dåb, vælger kommissionen at tale om kort og lang tilspørgsel.

Desuden foreslår kommissionen en tilbagevenden til de tidligt reformatoriske/lutherske tilspørgselsord: "Vil du døbes?".

5. Det indledende spørgsmål

Kommissionen anbefaler, at det indledende spørgsmål: "Er barnet/du hjemmedøbt?" bortfalder. Det er kommissionens vurdering, at spørgsmålet om hjemmedåb/tidligere dåb med fordel kan afklares i den indledende dåbssamtale, hvor også spørgsmålets teologiske betydning kan berøres. Ønsker man fortsat at anvende spørgsmålet som indledning til dåbsritualet, foreslår kommissionen formuleringen: "Er barnet/du allerede døbt?".

Særligt
dåbsritual
for voksne?

6.a. Vægtningen af de tre trosartikler m.m.

Det er kommissionens vurdering, at det i folkekirkens autoriserede dåbsritual er tydeligt, at den Gud, der handler i sakramentet, er den treenige Gud: Dåben er Faderens gerning i Sønnen ved Helligånden, og dåbsritualet er således klart trinitarisk.

Dåbsritualet har en stærk sammenhæng mellem de tre trosartikler, når det drejer sig om forholdet mellem den enkelte og den treenige Gud, men er svagere, når det handler om at inddrage den verden, som dåben forudsætter (1. trosartikel), og som den døbte skal leve i/sendes ud til (3. trosartikel).

Det kan overvejes, om dåbens sammenhæng med 1. trosartikel og 3. trosartikel kan gøres mere eksplicit, dels for at forbinde talen om en skaber med dåben, dels for at tydeliggøre forholdet mellem den enkelte døbte, menigheden og verden, som kirken befinder sig i.

6.b. Dåbens betydning som sakramente

Det er kommissionens opfattelse, at dåben som ritual betragtet hverken kan eller skal forklare alt, der er at sige om dåb, men derimod fungere som den sakramentale grundhandling, der efterfølgende kan fortolkes og forkyndes.

Dåben handler om den Gud, der døber, og det menneske, der døbes. De ledsagende ord, der omkranser dåben i form af kollekter m.m., kan udtrykke og accentuere dette forhold på forskellig måde.

7. Forslag til dåbsliturgi/er (I,II,III)

Kommissionen sender tre liturgiske modeller i høring og afprøvning i folkekirken. De tre modeller fastholder det nuværende dåbsrituals struktur og åbner gradvist mulighed for variation med nye forslag til kollekter, tekstlæsninger m.m.

Det er afgørende for kommissionen, at alle forslag ligger inden for folkekirkens evangelisk-lutherske tro og bekendelse og giver udtryk for dåben i den treenige Guds navn som sakramente og frelseshandling.

Med de tre modeller har kommissionen tilstræbt en balancegang mellem tradition og samtid og mellem fremmedhed og forståelighed.

De tre modeller

Liturgiske led	Model I	Model II	Model III
Gennemgående I-III Kun I & II Variation II-III Særegent I, II & III	En let revision af 1992-ritualet med alternative kollektforslag	Moderat version af 1992-ritualet med alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekster	Nyformuleringer af 1992-ritualet med alternative kollektforslag og valgmuligheder i forhold til tekster
Det indledende spørgsmål	Kommissionen anbefaler at det indledende spørgsmål udelades. Alternativt bruges formuleringen: "Er barnet/du allerede døbt?"		
Lovprisning	1 Pet 1,3		
Takkebøn	Kollekt A (1912)	Kollekt A (1912)	
	Kollekt B	Kollekt B	Kollekt B
	Kollekt C	Kollekt E	Kollekt E
Tekstlæsninger		Kollekt D	Kollekt F
	Mark 10,13-16	Mark 10,13-16*	Mark 10,13-16*
	Matt 28,18-20	Matt 28,18-20	Matt 28,18-20
		*Mark 1,9-11	*Mark 1,9-11
		*Rom 6,3-4	*Rom 6,3-4
		*1 Kor 12,13	*1 Kor 12,13
Overgangsformulering	Så vil vi nu døbe dig/er i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn (kan udelades)		
Korstegnelse og trosbekendelse	Version A		
Korstegnelse	("korsfæstede Herre")	("korsfæstede Herre")	("korsfæstede og opstandne...")
Spørgsmål om navn	Hvad er barnets navn? – N.N. (udelades normalt ved dåb af voksne)		
Trosbekendelse	Lang tilspørgsel til hver enkelt		
Tilspørgselsord	Vil du døbes? – Ja!		

	Version B		
Trosbekendelse	Fælles trosbekendelse (efter stedets skik)		
Korstegnelse	("korsfæstede Herre")	("korsfæstede Herre")	("korsfæstede og opstandne...")
Spørgsmål om navn	Hvad er barnets navn? – N.N. (udelades normalt ved dåb af voksne)		
Tilspørgsel	Kort tilspørgsel med forsagelse (jf. Konfirmationsritual)	Kort tilspørgsel med forsagelse (jf. Konfirmationsritual)	Revideret kort tilspørgsel uden forsagelse*
			*Kort tilspørgsel med forsagelse (jf. Konfirmationsritual)
Tilspørgselsord	Vil du døbes? – Ja!		
Dåbshandling	N.N. Jeg døber dig i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn. Amen.		
Dåbsbekræftelse med håndspålæggelse	Den almægtige Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader, som nu har genfødt dig ved vand og Helligånden ...	Den almægtige Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader, som nu har genfødt dig ved vand og Helligånden ...*	Du er døbt med vand og Ånd, født på ny i Kristus til at leve i tro, håb og kærlighed...*
		* Du er døbt med vand og Ånd. Gud har nu genfødt dig og fornyet dit liv ...	*Du er døbt med vand og ånd. Gud har nu genfødt dig og fornyet dit liv ...
			*Den almægtige Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader, som nu har genfødt dig ved vand og Helligånden ...
Fredsløsning	Fred være med dig!		
Fadervor	Fadervor		Fadervor*
Faddertiltale	Version a og b		
			* Fadervor
(Afsluttende dåbskollekt)	Afs. kollekt A	Afs. kollekt A	
	Afs. kollekt B	Afs. kollekt B	Afs. kollekt B
		Afs. kollekt C	Afs. kollekt C

Vejledninger

- Vejledning vedr. dåb uden for højmessen
- Vejledning vedr. anvendelse af inddragende symboler og tiltag ved dåb i højmessen samt ved særlige dåbsgudstjenester
- Vejledning faddertiltale (herunder to nye faddertiltaler)

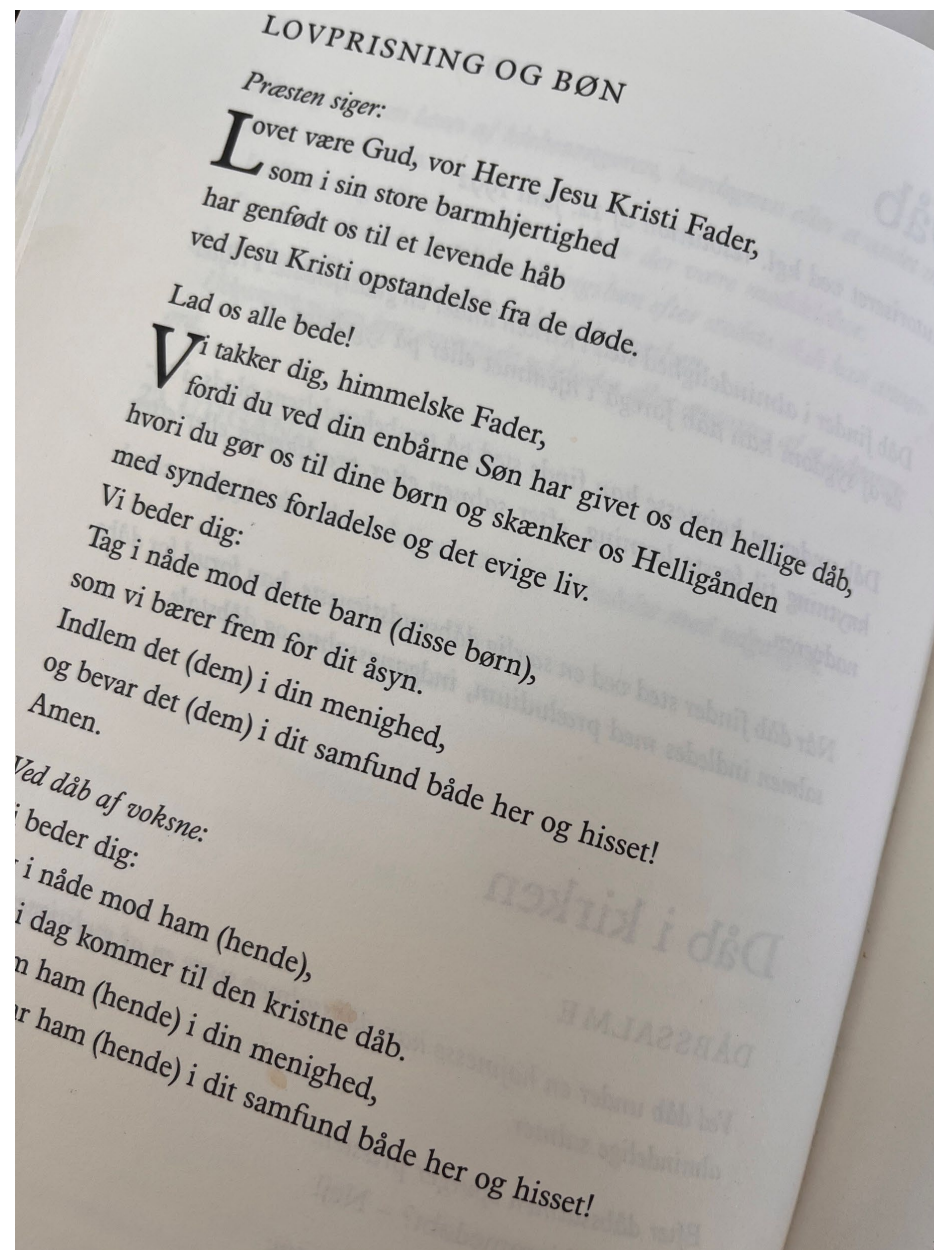
“Men da Guds, vor frelsers,
godhed og kærlighed til
mennesker blev åbenbaret,
frelste han os, ikke fordi vi
havde gjort retfærdige
gerninger, men fordi han er
barmhjertig; det gjorde han
ved det bad, der genføder
og fornyer ved
Helligånden”, Titus 3,4-5

Høringens
tværgående
temaer
i forhold til
det
kommende
arbejde

Indledende kollektter

Tilspørgelsesordene

Vil du døbes?

Bekendelse

Trosbekendelse og kort
tilspørgsel
(særligt anvendelsen af
forsagelsen)

Dåb af børn, unge og voksne

Fokus på kollekter og læsninger

Kontekst

(meget få ønsker et særskilt
ritual for dåb af unge og voksne)

Guds barn-motivet

En grundig teologisk analyse

Sprogton og stilleje

Forståelighed

Højtidelighed

Erfaringsnært

Fremmedgørende

Dogmatik – poesi - sanselighed

Et fælles
autoriseret
ritual for dåb i
folkekirken

Et ritual i 1912-
strukturen med
mulighed for
mindre
variationer?

